

Emil Mandric

„Mă pasionează teatrul politic”

Sînt format în acești douăzecișicinci de ani — ideologic, politic, moral. Cred, de aceea, că nu pot gândi problemele mișcării teatrale decît în spirit comunist. Spun asta pentru că acum proiectele mele poartă, din acest punct de vedere, amprenta maturității. Nu mă mai apropîi de o piesă în afara acestei formații și a spiritului zilei în care existăm.

Mă pasionează teatrul politic. De pildă, am pus în scenă o piesă istorică — *Petru Rareș*; am căutat în expresia spectacolului dezbateră politică. Acum, la Ploiești, am dat premiera unei piese politice, tot de Horia Lovinescu, *Al patrulea anotimp*; am căutat în ea substanța istorică, urmărind în expresia spectacolului dezbateră politică asupra spiritului mic-burghez în revoluție.

Din păcate, se întîmplă ca alegerea mea și a unui întreg colectiv de conducere al unui teatru să nu coincidă cu părerea organelor de resort, care hotărîsc aprobarea sau respingerea unui text. La mijloc e un decalaj foarte ciudat — și e foarte ciudat că se menține — între maturizarea în gîndire

și în mijloacele de exprimare artistică a oamenilor de teatru de la noi (însotită de evoluția gustului public pentru un teatru de dezbateră) și anumite poziții birocratice față de ceea ce, pentru ele, ar constitui limita maturității artistice a creatorilor și a înțelegerii publicului. Cred că asemenea poziții coboară această limită mai jos decît este ea în realitate.

La Ploiești, doream de mai mulți ani să montez *Trei surori* de Cehov. În stagiunea 1967—1968 aveam, cred, majoritatea interpreților care să realizeze modul meu de a citi piesa; dar ea a fost scoasă din repertoriu, sub presiunea unor păreri locale. Motivul invocat: publicul ploieștean n-ar adera, pare-se, la atmosfera teatrului cehovian. Mi s-a luat astfel posibilitatea de a descoperi ceva nou în acest text cunoscut; și, în ultimă instanță, de a întoarce publicul ploieștean cu fața spre Cehov — dacă admitem că teza formulată ar fi cît de cît adevărată.

M-a pasionat o piesă din dramaturgia maghiară contemporană, *Simion Stîlbnicul* de Imre Sarkady — piesă care s-a jucat la Budapesta. Sensul ei ideologic e limpede: procesul ruperii intelectualului de realitate. Autorul vede acest proces din unghiul eroului său, recunoscîndu-i tot farmecul unui personaj de o rară inteligență, aflat în plin marasm moral. Acele foruri care nu s-au declarat de acord cu piesa n-au văzut sensul ei precis și s-au temut numai ca nu cumva farmecul personajului să influențeze publicul, derutîndu-l. E vorba deci despre erori ce se săvîrșesc pe plan teoretic și provin dintr-o cunoaștere inadecvată, din punctul de vedere al esteticii marxiste, din înlocuirea unor criterii ideologice profunde cu un barem de restricții elementare. La acest nivel se confundă *aparența* unor eroi cu *esența*, nu se acordă *creditul* firesc discernămîntului publicului și capacității celor ce s-au angajat să transmită clar mesajul piesei.

Din fericire, mișcarea de idei în dramaturgie este atît de laborioasă, încît vom găsi întotdeauna terenul a ceea ce dorim să exprimăm. În actuala stagiune, de exemplu, sînt angajat pe două fronturi: comedia, de la adevărata uzină de ris care este celebra farsă *Puricele în ureche* de Georges Feydeau, pe care o repet în momentul de față la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” — la cele trei piese într-un act, de substanță satirică și nu mai puțin filozofică, ale lui Teodor Mazilu, pe care le voi monta la Teatrul Mic. Și, pe de altă parte, teatrul poetic, din care voi pune în scenă la Teatrul din Ploiești piesa *Duelul* a dramaturgului sovietic Baidjiev și dramatizarea după nuvela *Harfa de iarbă* de Truman Capote.